medische hulp op het dak van de wereld

NepaliMed

HOLLAND

Contact van mens tot mens

Dhulkhel, 14 augustus 2017

Beste vrienden van Nepalimed,

De ziel is de kracht van het ziekenhuis. Wat dr. Ram Shrestha met deze uitspraak bedoelt, voel ik hier in Dhulikhel. Deze ervaring loopt sinds het begin als een rode draad door al mijn werkbezoeken. Het is ook de rode draad in deze nieuwsbrief.

Wat máákt die ziel en hoe houd je die levend? Wat zijn de ingrediënten? Wereldwijd blijken we onafhankelijk van elkaar voor antwoorden op deze vraag dezelfde richting in te slaan: luisteren, aandacht geven, contact van mens tot mens. Het is de geest van professor Moonen, die door Fons Ypma in herinnering wordt geroepen. Ook het initiatief met de veelzeggende naam Compassion in Care van Stichting Jadana ademt deze geest. Jadana heeft tot doel de medische zorg van de traditional healers te coördineren met de medische zorg in de outreaches. Dit zal hopelijk ook meer patiënten naar de buitenposten brengen.
Wat Ram voor ogen staat zit ook in de opleiding voor de *general practitioners* die in de buitenposten aan het werk gaan, zoals je kunt lezen in het artikel van Josca Fokkema, hoofd van de Huisartsopleiding UMCG. Ik ben blij dat ik Josca heb kunnen overhalen om juist nu, in dit vroege stadium vlak na de start van de opleiding, met mij mee te gaan.

lees verder op pagina 2 >

Hoe dichterbij, hoe beter de zorg. (Foto: Wilma de Groot).

In deze nieuwsbrief onder meer:

Kort nieuws/Kijk op Low Vision	**2/3**
Huisartsenopleiding van start	**4/5**
'Huisarts en healer verbinden'	**6**
Ontwikkeling(en) Biraj & Hem Joshi	**8/9**
Afscheidsinterview Fons Ypma	**10/11**
Giften en donaties	**12/13**

Stichting Wilde Ganzen, giro 40000

WILDE GANZEN

2017 HERFSTNIEUWS

> vervolg pagina 1

De wisseling aan de top van het ziekenhuis pakt in bovenstaand perspectief zeer positief uit. Prof. Ram Shrestha blijft rector magnificus van de Kathmandu Universiteit in Dhulikhel. Dr. Koju is als medisch directeur vervangen door dr. Ramesh. Ook deze is vanaf het allereerste begin bij het ziekenhuis betrokken geweest. De bejaarde 'dean' van de academische opleiding is vervangen door Koju, die nu dus hoofd van de opleiding is. De bevlogen orthopeed dr. Dipak is in de top de spil van de huisartsengeneeskundige opleiding. Verheugend is dat dr. Biraj weer terug is uit Seattle.
Na een aarzelend begin in 2011 is de G(General) P(ractitioners)-opleiding nu dan eindelijk van start gegaan met in april de benoeming van Roshana Shrestha, een zeer energieke, capabele vrouw. Samen met dr. Sanu die reeds jaren als huisarts op de Emergency-afdeling werkzaam is, zal zij de kar gaan trekken.
In de nieuwsbrief lees je verder over goedlopende projecten zoals het diabetes- en het Low Vision-project. Ook de buitenposten Dorpu en Salambu ontwikkelen zich steeds meer in de richting van model-outreaches met uitgebreidere apparatuur.

Graag zou ik de stichtingen/organisaties/particulieren willen vermelden die met gulle hand hebben gegeven om alles mogelijk te maken, maar heb ervoor gekozen dit niet te doen omdat veel begunstigers anoniem willen blijven. Dank aan allen voor alle knowhow, geldelijke ondersteuning en vriendschap.

Ammy van Gooswilligen
voorzitter/secretaris
Stichting Nepalimed Holland

PS Reender Beks en Tom Sloot hebben het bestuur van stichting Nepalimed verlaten. Fons Ypma neemt nog even waar totdat een derde bestuurslid is gevonden. Ik ben dankbaar voor hun jarenlange steun en toewijding. Wij (Niels Boertje en ik) zijn op zoek naar een betrokken iemand, bij voorkeur met communicatie- en pr-ervaring. Een korte vacaturetekst staat op de achterzijde van deze nieuwsbrief.

Kort Nieuws

Verdere specialisatie uroloog Hem Joshi

Dr. Hem Joshi heeft zich in Groningen verder bekwaamd in de kinderurologie onder begeleiding van prof. Igle Jan de Jong. Eind 2019 mag Joshi zelf als hoogleraar andere chirurgen gaan opleiden tot uroloog. De specialisatiecommissie onderzoekt nu of de chirurg Sujan, uroloog in spe, al voor eind 2019 kan beginnen. (Lees meer op pag. 9)

Scholing microfinance-vrouwen

De microfinance-groepen van tien vrouwen elk zullen naast gezondheidslessen scholing krijgen in o.a. landbouw, veterinaire ziektes, beroepskeuze, selectie van economisch succesvolle producten en verantwoord bewegen. Eind 2017 zullen er, verspreid over alle twintig buitenposten, al 740 vrouwen hebben deelgenomen. Zij hebben kleine bedrijfjes opgericht en krijgen het economisch beter.

Microfinance-vrouwen krijgen het economisch beter.

Herstel na aardbeving

De door de aardbeving in 2015 verwoeste buitenposten Kattike Deurali, Salambu en Dapcha zijn inmiddels voldoende hersteld. Dit geldt ook voor de verwoeste muur van het Birthing Centre. ▶
De leslokalen van de secondary school Dapcha zijn hersteld, dit mede dankzij Lionsclub de "Regte Heide" Tilburg. Schoolblock B en D zijn klaar, de overige lokalen A, C en toiletgebouwen voor het eind van het jaar. (Lees meer op p. 12)

Verdieping vijf en zes voor Birthing Centre

De Nepalese regering heeft geld geschonken voor de bouw van de buitenmuren van de vijfde en zesde verdieping van het Birthing Centre in Dhulikhel. Hiermee zal het gebouw compleet zijn. Voor de verdere afwerking, apparatuur en inrichting

▲

moet via een andere weg geld gegenereerd worden. Nepalimed Holland zal proberen hier wederom een project van te maken.

Grote stappen naar zelfstandiger bestaan

Low Vision verbetert lot blinden en slechtzienden

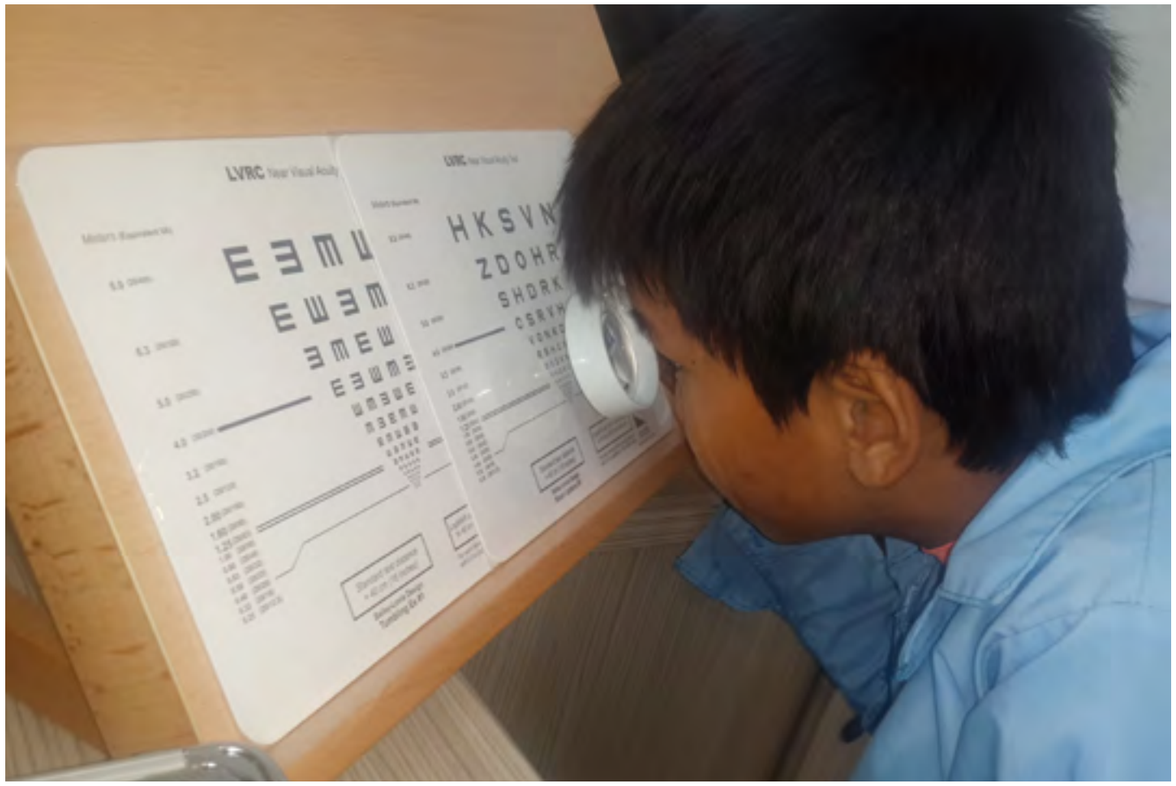

De afdeling Oogheelkunde kan dankzij de steun van de stichting Het Lot der Blinden die in 2016 15.000 euro ter beschikking stelde, meer betekenen voor slechtzienden.

Van de wereldwijd 39 miljoen blinden en 246 miljoen slechtzienden, woont negentig procent in ontwikkelingslanden. Deze mensen opsporen en helpen staat in veel ontwikkelingslanden nog steeds in de kinderschoenen. Dat geldt ook voor Nepal. Meer expertise, medische kennis en apparatuur zorgt dat slechtzienden zelfstandig kunnen leven en dagelijkse activiteiten uitoefenen zonder afhankelijk te zijn van anderen.
In mijn praktijk kreeg ik de gelegenheid visueel gehandicapte patiënten in Dhulikhel te onderzoeken en hen te helpen om hun dagtaken uiteindelijk zelfstandig te verrichten. Ik ben zeer dankbaar met de hulp van Nepalimed bij de voorbereiding van mijn projectvoorstel waarin apparatuur voor de Low Vision-kliniek zo van belang is. De aanschaf was mogelijk dankzij het fonds van Stichting Lot der Blinden, een contact dat via Nepalimed tot stand kwam.

Begin op scholen

We zullen kinderen van scholen voor slechthorenden/doofheid, scholen voor blinden, anderszins gehandicapten en andere reguliere scholen screenen. Geselecteerde slechtziende en blinde kinderen worden naar het ziekenhuis verwezen voor een gedetailleerde orthoptische evaluatie om zodoende tot een passende begeleiding te komen. Ik ben inmiddels op een paar locaties begonnen en heb kinderen opgeroepen voor de low vision-evaluatie (start: 1 september).

Non-profit

De benodigde apparatuur is aangeschaft via de Hong Kong Society for the Blind, een non-profitorganisatie die voor inkoopsprijs levert. In de toekomst heb ik voor een vervolg op dit project hulp nodig bij het verbeteren van de Low Vision-kliniek met nieuwe technologieën en vaardigheden, bijvoorbeeld door training in Nederland of door goed getrainde mensen naar Dhulikhel te laten komen.

Raju Kaiti
optometrist Dhulikhel ziekenhuis

Professor Roshana Shrestha gestart, enthousiaste ontvangst

Een huisartsopleiding ván en vóór Dhulikhel

Huisarts-in-opleiding Arjun en opleider Roshana aan het werk op de Eerste Hulp.

Van 7 tot 12 augustus was ik met Ammy van Gooswilligen in Dhulikhel om kennis te maken met Roshana Shrestha, de associate professor huisartsgeneeskunde van het Dhulikhel Hospital (DHos). Sinds afgelopen mei, nu drie maanden terug, is zij in functie. Haar benoeming maakte de lang gewenste huisartsopleiding in het ziekenhuis mogelijk.

De 'eigen huisartsen' die hier worden opgeleid, gaan leiding geven aan de buitenposten, inmiddels twintig in getal. Deze outreaches zijn méér dan een medische post in moeilijker bereikbare gebieden. In de communities fungeren ze als centrum van waaruit 'levensloopzorg' wordt geboden – van geboorte tot overlijden, met hulp bij acute ziekten, begeleiding bij chronische kwalen, preventie, educatie en vooral: aandacht en respect voor de mensen zelf. Zorg die ingaat op de behoeften van de lokale bevolking.

Hoe ziet de huisartsopleiding van DHos er uit?
In een land als Nepal bestaan geen huisartspraktijken. Anders dan in Nederland worden huisartsen opgeleid in ziekenhuizen, met stages in outreaches (waar overigens vaak nog geen huisarts werkzaam is die hen kan opleiden). Dit betekent dat specialisten in het ziekenhuis meewerken aan de opleiding van deze general practitioners. En dat moet ook, want het takenpakket van de general practitioner (GP) is breder dan van de Nederlandse huisarts (Die doet een blindedarmoperatie of een keizersnee liever niet zelf).

Waarom een huisarts en geen eerstehulp- of tropenarts?
Een huisarts is naast medisch onderlegd ook getraind in communicatieve vaardigheden, samenwerking met de bevolking en organisatie van de zorg. Een huisarts maakt deel uit van de community en kent en respecteert de mensen die zijn of haar hulp nodig hebben.

Sinds ik in 2015 in Dhulikhel was, is er op de eerste hulp veel veranderd. Er werkt nu een team van vier huisartsen en een ER-arts (ER: emergency room). En sinds begin juli is er nu een resident-GP (huisarts-in-opleiding) die hier stage loopt, gevolgd door stages op andere afdelingen en een paar buitenposten.

Wat is de rol van de werkgroep UMCG-Nepalimed?
Ten eerste helpt de werkgroep bij de invoering van een moderne begeleidingsmethodiek, waarbij met de huisarts-in-opleiding gestructureerde leergesprekken worden gevoerd. Op die manier leren de GP's zelfstandig te werken, ontwikkelen ze zich in hun vak en krijgen ze meer inzicht in hun eigen sterke en zwakke kanten. Belangrijke eigenschappen voor iemand die op een afgelegen plaats (vaak als enige) zijn werk gaat doen!

Ten tweede bevorderen wij in de opleiding dat er meer aandacht komt voor communicatie en samenwerking, zowel met patiënten als met medewerkers. In de Nederlandse huisartsopleiding krijgen deze competenties ruime aandacht. In Nepal is huisartsenzorg veelal nog een ziekenhuisspecialisatie, waarbij (net als in Nederland in het ziekenhuis vaak het geval is) artsen vooral gericht zijn op het genezen van ziekten, waardoor de mens die de ziekte heeft naar de achtergrond dreigt te verdwijnen.

Door de GP-opleiders in DHos te trainen in deze 'niet-vakinhoudelijke competenties' wordt dit aspect van het vak 'ziekenhuisbreed' ontwikkeld en gestimuleerd. Dit past in de visie van Ram: "Het is de bedoeling – en daar vragen wij jullie hulp bij – dat alle patiënten die in ons ziekenhuis of op onze buitenposten komen, met respect en aandacht worden behandeld, vanaf het moment dat ze binnenkomen tot aan hun vertrek."
Daarnaast is het de bedoeling dat de huisarts met de community rond de buitenpost waar hij werkt een band opbouwt, zodat de bevolking de buitenpost vertrouwt en dus bezoekt. Een belangrijk aspect hierbij is het opbouwen van een samenwerkingsrelatie met de overal aanwezige *traditional healers*.

Tijdens mijn bezoek heb ik op verzoek een paar workshops gegeven. Het was leuk om te merken dat niet alleen de huisartsen, maar ook medisch specialisten het interessant vonden om een andere manier van opleiden dan zij gewend waren te gaan onderzoeken.
Natuurlijk komt verandering langzaam; niets is zo lastig als ingesleten gedrag ombuigen. De interesse van de dokters die ik in DHos heb gesproken, vond ik echter zeer bemoedigend en stimulerend. Ik denk dat er met de huisartsopleiding onder leiding van dit bevlogen team veel te bereiken valt. Hier werk ik graag aan mee.

Josca Fokkema
huisarts en coach voor medici
Hoofd Huisartsopleiding UMCGroningen

'Leergesprekken openbaring'

'Op de eerste dag liep ik op verzoek van dr. Roshana, mee op de ER-afdeling om de huisarts-in-opleiding aan het werk te zien en een 'evaluatiegesprek' met hem te voeren. Zo'n gesprek heeft vooral als doel om de huisarts-in-opleiding zelf aan het denken te zetten over zijn kennis, vaardigheden en houding t.o.v. de patiënt. Daarnaast hoort de huisarts-in-opleiding wat de opleider ervan vindt. DHos wil de 'moderne' methode van evalueren op de leerwerkplek gaan invoeren.

Bij het leergesprek werden huisarts-in-opleiding Arjun Karki en ik omgeven door de vier eerstehulp-GP's (en een iPhone, want alles werd opgenomen). Na afloop vroeg ik wat zij ervan hadden gevonden. Het was voor hen een openbaring geweest om op zo'n manier te praten met iemand die in opleiding is en samen op zoek te gaan naar leerdoelen. De dag erna heb ik samen met een van de huisartsen ook voor vier medisch specialisten nog zo'n demonstratie gegeven. Ook zij waren enthousiast.

Twee dagen later heb ik voor de huisartsen en twee artsen-in-opleiding op hun verzoek een workshop 'communicatietechnieken' gegeven. Na een openhartige en bij tijd en wijle zeer humoristische sessie, namen zij zich voor om zich voortaan aan een patiënt voor te stellen alvorens hem/haar te gaan ondervragen en beter na te gaan wat de patiënt (plus familie) van de voorgestelde aanpak vindt.' (Josca)

Stichting Jadana pleit voor verbinding

Samenwerking outreach-huisarts en traditionele healer

In februari was Marlouk van Gooswilligen enkele weken in Dhulikhel Hospital op verzoek van het ziekenhuis om een eerste onderzoek te doen naar twee belangrijke vraagstukken:

1. Hoe kan de patiëntentoestroom naar de buitenposten worden vergroot?
2. Hoe kan 'Compassion in Care' ontwikkeld worden binnen het curriculum van de huisartsenopleiding, zodat de artsen meer begrip krijgen voor de traditionele bevolking in de 'buitengebieden' en hierdoor hun vak beter kunnen uitoefenen?

Nadat Marlouk terugkwam in Nederland raakte haar collega en vriendin Myra Pieters-Engelkes bij het project betrokken. In juli richtten zij Stichting Jadana Wholesome Care op. Jadana is het Nepalese woord voor 'verbinding'.

Jadana heeft als doel *'heilzame zorg op alle niveaus op basis van gedeelde menselijkheid en wederzijds respect'.* De stichting helpt de verbinding tussen traditional healers en moderne medische zorg tot stand te brengen, werelden met een zeer verschillende kijk en praktijk. Nepalimed en het ziekenhuis in Dhulikhel omarmen dit initiatief.

Vertrouwen

Traditionele healers genieten het vertrouwen van de bevolking. Bewoners van de buitengebieden wenden zich eerst tot hun lokale healer als ze ziek zijn. Ze gaan pas naar het ziekenhuis als hun healer toestemming geeft of verwijst. Regelmatig is een ziekte dan al in zo'n vergevorderd stadium dat het ziekenhuis weinig meer kan doen.

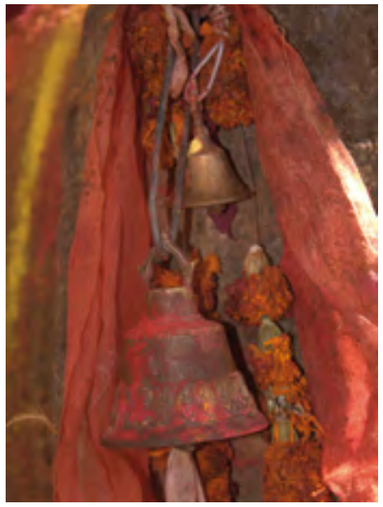

Symbolen voor compassie en verbinding die je kunt tegenkomen tijdens het rondtrekken in Nepal.

De bedoeling van Jadana is om samenwerking tussen de lokale healers en de artsen in de buitenposten op gang te brengen. Jadana wil een klimaat creëren waarin traditionele healers en de medische staf van elkaar leren en in open afstemming gaan samenwerken. De mensen in de buitengebieden zullen meer zorg ontvangen die dichterbij hun traditionele cultuur/behoefte liggen. Op die manier zullen er meer patiënten naar de buitenposten komen.

Niet-medische aspecten

Hiernaast is het de bedoeling om in het curriculum van de huisartsenopleiding het vak 'Compassion in Care' te ontwikkelen, waarin de niet-medische aspecten centraal staan. De arts wordt zich zo bewuster van de waarde van de Nepalese cultuur en laat dit tot uiting komen in de omgang met patiënten. Dit heeft te maken met weten hoe je de verbinding aangaat: een ware ontmoeting van mens tot mens, waardoor je als arts vertrouwen wint.
Het belang van de samenwerking met de stichting Nepalimed Holland is duidelijk: voor Nepalimed zijn met name Salambu en Dorpu speerpunten, die als model-outreaches gaan functioneren met huisartsen die in DHos zijn opgeleid. Voorwaarde is dat er meer patiënten naar de outreaches komen.
De Rijksuniversiteit Groningen is ook geïnteresseerd in de vraag hoe wetenschappelijk onderzoek in dit project een rol kan spelen.

Best of both worlds

In oktober 2017 zullen Marlouk en Myra twee weken doorbrengen in Dhulikhel om de eerste fase op te starten, te beginnen bij Salambu. Van daaruit worden de andere buitenposten in het project betrokken. Vanaf voorjaar 2018 zal het project van start gaan om te komen tot 'the best of both worlds'.

Mail voor meer informatie naar
info@jadana.org

Projects in coordination with NepaliMed Holland 2016/2017:

Equipping Dorpu and Salambu

Dorpu Health Centre was established in 2013. The building is equipped with basic amenities for delivering comprehensive health care services to the people. It has total five rooms (an outpatient room, an Inpatient room with five beds, a procedure room, a room for registration and a pharmacy) and three rooms for staff quarter. A total of five staff are available round the clock in the center: Medical Officer, Labassistent, Healthassistant, Nurse and Midwife. The center offers outpatient, inpatient and emergency care to the patients.

From June 2016 til June 2017, 1.553 patients were benefitted from the service. In addition, as per the demand of the community and the morality of patient we have equipped that center with X-ray, USG and ECG machine which help our staffs in diagnosis of various diseases. Furthermore, we have also setup a fully functioning laboratory including semi-auto analyzer which helps us to identify numbers of patients with diabetes, Lipidemia and so on. Solar project has been finalized and will be installed very soon.

Moreover, these equipment support from Nepalimed (128.256,44 Euro) help us to provide quality care form that rural center and the patient flow rate is increased by 1,5 times .It also strengthens the quality care and reduces morbidity and mortality of nearly 20-25 thousand people from that areas. Similarly, soon we are going to construct staff quarter on the place.

Salambu Health Center was established by Dhulikhel Hospital to provide essential health care and services in an effective and efficient way to meet the basic parameter of health to the underprivileged people of the rural area. Health services provided is inadequate to meet the public needs and demand of the rural population. Therefore it is critical for reaching health coverage.

Salambu is not only the underdeveloped VDC of the Kavre District, but also most neglected VDC in terms of health and education among other VDC in Kavre District. The only tertiary center close to Salambu Health Center is Dhulikhel Hospital which six hours by public transportation. During the monsoon the road is blocked for about four months and they don't have alternative choice besides walking to visit hospital. The maximum cases we come across are trauma related fall injury and fracture; therefore minimum aid like X- ray and USG helps the health care provider to facilitate them to provide better health care and also helps to save time and money so as to increase patient's satisfaction. At present the laboratory facilities at the Salambu Health Center are very minimal and are lacking biochemistry parameter. The needy population for the biochemistry panel test is increasing. If we could address it then it's not only satisfy the people need but also helps the service provider to diagnose the case more accurately. Patient flow June 2016 - June 2017: 1.548 patients. Nepalimed donated 92.131,50 Euro for X-ray, echoscope, equipment for biochemical investment, etc.

Roshan Mahato
Community Department, coordinator

De nieuwe echoscoop in Dorpu is deze zomer in gebruik genomen.

Nepalimed en Dhulikhel Hospital volgen via Facebook

Als supporter en belangstellende van Nepalimed kunt u nu de nieuwste ontwikkelingen rondom Nepalimed in Nederland én Dhulikhel Hospital in Nepal volgen op onze nieuwe Facebookpagina. Hierop zullen wij u op de hoogte houden over onze acties, voortgang en plannen vanuit Nederland, en er verschijnen ook berichten over de actuele ontwikkelingen vanuit het ziekenhuis in Dhulikhel. Een noviteit voor Nepalimed!

Ga naar Facebook, typ in de zoekbalk 'Nepalimed Holland' en u komt op onze pagina. Wilt u op de hoogte blijven van het laatste nieuws? Door op de knop 'Vind ik leuk' te klikken, krijgt u automatisch nieuwsupdates op uw Facebook-startpagina.

Nog niet aangemeld?
Een Faceboek-account is gratis. Aanmelden bij Facebook kost in totaal nog geen tien minuten. Het werkt als volgt:

- Ga naar www.facebook.com
- Vul aan de rechterkant van het scherm uw gegevens in en klik op de knop 'Registreren'
- Typ de code van de beveiligingscontrole over en klik weer op de knop 'Registreren'
- Ter controle ontvangt u een e-mail. U activeert uw Facebook-account door op de link in de e-mail te klikken.

Vanaf nu kunt u inloggen met uw e-mailadres en wachtwoord en Nepalimed volgen.

Niels Boertje
bestuurslid Nepalimed Holland

Biraj terug in Dhulikhel na promotie

Dr. Biraj Karmacharya is sinds de start van het ziekenhuis betrokken geweest bij het opzetten van de buitenposten. De afgelopen zes jaren heeft hij gewerkt en gestudeerd aan de Washington University in Seattle (VS) en daar zijn doctoraat epidemiologie gehaald (in deze periode bleef hij eveneens actief voor DHos). De Community-afdeling van het ziekenhuis is hierdoor een nog steviger bouwwerk geworden.

Vanuit de Community-afdeling vindt de organisatie van de buitenposten plaats. Op verzoek van DHos zijn gelden vergaard voor specifieke apparatuur, zodat de toekomstige huisartsen (GP's) in de veraf gelegen posten meer en uitgebreidere zorg kunnen verlenen. Daarnaast zullen deze GP's veel investeren in contacten met scholen en (gemeente)besturen.
Biraj' inspanning is erop gericht deze outreaches te laten uitgroeien tot economisch zelfstandige gebieden met goed onderwijs, zodat mannen die nu de kost moeten verdienen in het buitenland terug kunnen om het land vooruit te helpen.

Dr. Biraj Karmacharya gaat permanent een sleutelrol spelen in de organisatie van ziekenhuis en buitenposten.

I joined University of Washington, Seattle in September 2011 to pursue PhD in Epidemiology. I completed PhD in August 2015 and then subsequently completed Master of Public Health (Global Health: Leadership, Policy and Management) and post-doctoral fellowship in Cardiovascular Epidemiology last 2017. Since all my research studies were in Dhulikhel, I was in constant contact with the Hospital team throughout these years as well.

In August I rejoined DHos permanently to continue my position as the Chief of the Department of Community Programs. I believe that I am now well trained and positioned to contribute more effectively in advancing rural health care efforts of DHos.

Additionally, we also aim to initiate academic programs (Masters and PhD) in public health in Kathmandu University School of Medical Sciences. We look forward to working closely with Nepalimed Holland and friends from Holland in these endeavors.

Biraj Karmacharya

Klinische stage kinderurologie en laparoscopie dr. Joshi in UMCG

Kinderurologische operatie in het UMCG met links dr. Hem Joshi.

[1] **Laparoscopie** ingreep tijdens een kijkonderzoek, waarbij via een snede van 1 cm een laparoscoop (dunne kijkbuis met camera) wordt ingebracht om de organen te bekijken.

[2] **Reflux** de urine uit de blaas terug kan stromen naar de nier. Dit hoort normaal niet te gebeuren, omdat de overgang van de urineleider naar de blaas als een terugslagklep werkt (éénrichtingsverkeer).

[3] **Hypospadie** de plasbuis is te kort en mondt niet uit aan de top van de penis.

Dr. Hem Nath Joshi is van 6 juni tot 8 juli weer werkzaam geweest in het UMC Groningen. Voor de ontwikkeling van de urologische zorg in Dhulikhel Hospital had hij in 2015 een meerjarenplan opgesteld. In dat kader ontving hij nu extra scholing in kinderurologische zorg en operaties, onder meer laparoscopie[1].

Na al die jaren is Hem Joshi niet meer weg te denken van de afdeling urologie en draait hij mee met alle besprekingen en onderwijs (Engels is de voertaal wanneer er buitenlandse gasten zijn).
In een diapresentatie toonde hij de groei en ontwikkeling van de urologie in Dhulikhel, met als solide basis zijn eigen polikliniek. De storing in de niersteenverguizer, opgelopen tijdens de verhuizing van de operatieafdeling naar de poli, was na twee maanden verholpen met nieuwe printplaten van Siemens uit Duitsland. De meeste patiënten met nierstenen worden nu volledig poliklinisch behandeld.

Gedurende de vier weken in het UMCG verdiepte de Nepalese arts samen met prof. Nijman en dr. Quaedackers zijn kennis van de kinderurologie en kreeg hij 'tips and tricks' bij de operatieve behandelingen van met name reflux[2] en hypospadie[3].
In Dhulikhel Hospital melden zich steeds meer kinderen met deze aandoeningen. Voor de behandeling van reflux zal in de komende tijd de endoscopische apparatuur in DHos nog wel uitgebreid moeten worden. Ondertussen werken we ook door aan de academische ontwikkeling van dr. Joshi en van de afdeling urologie in Dhulikhel om zo aan de (hoge) eisen van een erkende opleiding tot uroloog te voldoen.
Naast het werk was er ook nog wat tijd voor ontspanning en bezoeken van collega's die ook in Dhulikhel actief zijn geweest, zoals Peter van den Tillaar en Anton Hodde. Joshi vloog aansluitend door naar Linz, waar hij samen met een kinderchirurg (dr. Nripesh Rajbhandari) uit Dhulikhel in een regionaal kinderchirurgisch centrum stage liep. In 2018 hoop ik Dhulikhel weer te bezoeken om te zien hoe de opgedane kennis in de praktijk wordt gebracht.

Prof. dr. Igle Jan de Jong

Fons Ypma, bestuurslid af:

“We kunnen nog veel van de Nepalezen leren”

Fons Ypma treedt terug als bestuurslid van de Stichting Nepalimed. Er is een tijd van komen en een tijd van gaan, vindt hij. “Toen Jan en Ammy van Gooswilligen verliefd werden op Nepal, vroegen ze mij om mee te doen en ik heb toen direct ja gezegd.”

Tijdens hun opleiding hadden Jan van Gooswilligen en Fons Ypma beiden onder invloed gestaan van prof. dr. Wim Moonen in Den Bosch, architect van de urologie in Nederland. In 1965 werd Moonen de eerste hoogleraar urologie. De manier waarop hij met zijn patiënten omging, inspireerde een hele generatie.

Er was automatisch een band tussen de pupillen van deze professor. “Dit gold ook voor Jan en mij. We waren collega’s en we maakten een reis door Zuid-Amerika.” vertelt Fons, “Na deze enerverende reis was er een respectvolle vriendschap gegroeid.” Later maakte Jan optimaal gebruik van de expertise en de goodwill die zijn vrienden en kennissen te bieden hadden. “Ik had bijvoorbeeld al ervaring met ontwikkelingshulp in Indonesië en Afrika …”. Als medeoprichter van Nepalimed werd Fons bestuurslid. Hij ging onder meer een rol spelen in het opzetten van een afdeling urologie.
“In Nepal bestond nog geen urologie. Het was opbouwen vanaf het begin. Ram Shrestha zat overal bovenop. De opzet in Dhulikhel kon je wel ecologisch noemen. Ook al zit je in een vallei waar gletsjers in uitkomen, er was nood aan schoon water. Ram kwam met een eigen zuiveringsplan via in elkaar overlopende waterbassins. Het vuile ziekenhuiswater kwam uit in het hoogste bassin met papyrus en stenen en liep over naar lagergelegen waterbassins. In het laagste bassin was het water op natuurlijke wijze weer helder en schoon.”

Fons bezocht vanaf het begin met enige regelmaat het Dhulikhel Hospital. Ook hij werd ‘aangetast’ door de liefde voor het land en de mensen. Voor de Nepalezen klinkt bewondering door in zijn woorden. “Mij vielen vanaf het begin de moed en de durf op. Elke keer als ik daar kwam. De altruïstische levensstijl en egards voor de medemens. En ook de enorm hoge pijngrens. Elke keer als ik daar kwam. Wij kunnen hier heel veel van leren.”

Fons verving Jan in de OK toen deze zijn vinger had verwond in de grasmaaier. Nadat Jan definitief met opereren was gestopt, bleef Fons nog als uroloog in functie. Ook tijdens zijn bezoeken aan Dhulikhel bleef hij zich met operaties en onderwijs bezighouden.

Instrumentarium

Samen met Jan was Fons verantwoordelijk voor het eerste medisch vijfjarenbeleidsplan. Hierin stonden de te nemen stappen en benodigdheden op een rij, zoals het instrumentarium dat naar Nepal vervoerd moest worden. “Dat was de tijd vanaf ’99, waarin Jan allerlei sponsoracties voor Nepalimed op gang trok en de golftraditie van de grond kwam.”

“De Nepalezen konden goed opereren, maar wel de klassieke methode. Geen endoscopie of kijkoperaties: snijden dus. Behalve aan kennis en modernere technieken was er immense behoefte aan goed materieel.” Ram Shrestha maakte dat goed duidelijk. Via Nepalimed werd het ziekenhuis van instrumenten en medicijnen voorzien.
“Het begon met spullen die we daarheen hadden gebracht naast onze handbagage, kisten en koffers – veel en veel te zwaar.” Door het geheel onder de naam Mr. Pharmacy door het luchtruim te verschepen, zorgde de vliegmaatschappij dat er een ‘extra passagier’ zonder boete te zwaar mocht zijn en dat al het medisch toebehoren probleemloos langs de douane ging.

IJhorst, 1 juli tijdens de opening van de verkoopexpositie voor Nepalimed (zie pag. 16) – Rechts Fons Ypma (met topi op), in het midden Hem Nath Joshi en links galeriehouder André Tempelaar.

Fons: “Dat kon toen nog.”
Het was steeds nieuw kwaliteitsinstrumentarium dat naar het ziekenhuis ging. “Meestal alles dubbel met uitvoerige uitleg over gebruik, reparatie en onderhoud. We hebben veel – vooral endoscopische – operaties voorgedaan en nadien geassisteerd.”

Op de hoorns

“We maakten ook extreme ongevallen en ziektes mee. Zo kwam er een yakhoeder uit de bergen, die door zijn eigen stier op de hoorns was genomen, na dagen lopen in het ziekenhuis. Zijn balzak was geheel afgescheurd, terwijl zijn testikels bloot uit zijn liezen hingen. Een probleem dat in geen enkel boek staat. Ik heb de ballen onder de huid van zijn liezen ‘begraven’ om ze te bedekken. Na een nacht te hebben liggen malen of ik het wel goed gedaan had, ging ik de volgende morgen nieuwsgierig naar de zaal om de patiënt te bezoeken ... Hij was al lang weer vertrokken – lopend en tevreden – naar zijn kudde in de bergen.”

Zonder narcose

“Veel Nepalezen wonen met z’n allen in één ruimte, in een hut, met houtvuur en de bijbehorende rook. Brandwonden komen daardoor veel voor. Ik herinner me een jongetje van twaalf dat een jaar tevoren een pan kokend water over zich heen had gehad. Door verlittekening kon hij zijn arm en schouder niet meer bewegen. We hebben alle verlittekende huid moeten wegsnijden en stukjes huid van zijn buik en bovenbenen moeten transplanteren. Plaatselijk verdoofd, zónder narcose. Met grote knikkers bleef hij me vol vertrouwen aankijken, geen spoor van paniek. Een langdurige operatie met een goede afloop.”

Congres

Een hoogtepunt voor Fons was de organisatie van een groot urologie- en chirurgiecongres in Dhulikhel in november 2005, bezocht door zowel Nepalese chirurgen als Nederlandse urologen. Het congres is de aanzet geweest tot de komst van meerdere Nederlandse urologen. Ook heeft Fons, naast vele lezingen, nog een nascholing voor huisartsen in Dhulikhel georganiseerd, wat leidde tot ruime sponsoring van Nepalimed/DHos.

Fons Ypma kijkt terug op twintig jaar Nepalimed als een inspirerende en leerzame periode. “Het geeft veel voldoening om in het prachtige, maar straatarme Nepal onder de charismatische visionaire leiding van Ram Shrestha te hebben kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van DHos van een lokaal hospitaaltje tot gerenommeerd universiteitsziekenhuis.”

Giften en donaties

Via stichtingen die veelal anoniem wensen te blijven, werd voor de **buitenpost Dorpu 128.256,44 euro** opgehaald. Voor dit bedrag werden o.a. zonnepanelen, apparatuur voor biochemisch onderzoek, een röntgenapparaat en een echoscoop aangeschaft. Ook is er geld voor de bouw van een huis voor de staf met keuken, dagverblijf etc. Voor de **buitenpost Salambu** is **92.131,50 euro** binnengekomen. Ook hiervoor werd apparatuur aangeschaft, o.a. röntgenfaciliteiten, een echoapparaat en apparatuur voor biochemisch onderzoek.

De Evert van Ballegooie Stichting doneerde in 2016 5.000 euro aan het **Diabetesproject.** Het werk van Ranjana Neupane (lees haar bijdrage op p. 13) oogstte zoveel waardering dat de stichting heeft besloten opnieuw een bedrag van **5.000 euro** te schenken voor het project. De stichting is in het leven geroepen ter nagedachtenis van Evert van Ballegooie. Evert was een internist die grote betekenis heeft gehad voor de ontwikkeling van de diabeteszorg in Nederland. Diabetesverpleegkundige Marian Bronkhorst heeft in 2016 in DHos meegeholpen bij de diabeteszorg.

Stichting Het Lot der Blinden droeg **15.000 euro** bij aan de afdeling oogheelkunde (**Low Vision-project**, zie ook pagina 3).

Projecten met de Wilde Ganzen:

- Uitbreiding Neonatale Intensive Care Unit € 51.573. Een deel van de benodigde apparatuur is inmiddels aangeschaft, de rest is in aantocht.
- Herstel muur Birthing Centre en buitenpost Dapcha na aardbeving 2015 (€ 67.050). De werkzaamheden hieraan zijn voltooid.
- Herstel verwoeste **leslokalen in Dapcha** in samenwerking met de Lionsclub de "Regte Heide"Tilburg € 66.210. ▶

Donatie Rotaryclub Bathmen voor huisartsenopleiding

Rotaryclub Bathmen ondersteunt de huisartsenopleiding van het Dhulikhel Hospital. Dit is een initiatief van Frédérique Talsma, huisarts te Holten, die lid is van deze club. Zij is betrokken bij de huisartsenopleiding in Groningen en leidt ook zelf huisartsen op. In november 2014 heeft zij tijdens een nascholing voor reizigersgeneeskundigen met de Stichting Health Education verschillende ziekenhuizen in Kathmandu en buitenposten bezocht. Frédérique overweegt nu om te participeren in de huisartsenopleiding in Nepal als ze over een paar jaar met pensioen gaat.

RC Bathmen doneert € 500 aan Nepalimed voor het onderzoek naar hoe de huisartsenopleiding van het DHos vormgegeven kan worden. Daarnaast reserveert de club € 500 voor de opleiding van een kandidaat-huisarts als Frédérique in Nepal aan het werk gaat. Het clubbestuur heeft voorgesteld dat laatste bedrag jaarlijks op te hogen.

Giften bij afscheid huisartsen

Na enkele tientallen jaren als huisarts werkzaam te zijn geweest in Nijeveen en Wanneperveen, hebben Roelof Moes en ondergetekende onlangs afscheid genomen van onze patiënten. Als cadeau voor onze receptie op 30 juni hebben gesuggereerd een gift te doen aan de stichting Nepalimed, waarvan we beiden al sinds de oprichting donateur zijn. De receptie was drukbezocht en aan onze oproep is ruimhartig gevolg gegeven: er werd een bedrag van 4.205 euro opgehaald.

Beiden hebben we na het afronden van onze studie met veel plezier als arts-assistent gewerkt in het Diaconessenziekenhuis in Meppel. Jan van Gooswilligen, daar destijds werkzaam als uroloog, was een van onze leermeesters. Ook hebben we hem regelmatig vergezeld op de fiets, op het ijs of in het zwembad.
Roelof blijft nog enige tijd als waarnemer aan het werk in de praktijk, die nu o.a. door zijn dochter Anne Nynke wordt voortgezet.

Piet Speelman

Diabetes in Nepal:
Need for diagnosis and prevention

With the help of Nepalimed, in the field of diabetes we were able to intensify and expand the education as well as awareness activities in hospital, community and outreach centers of Dhulikhel hospital. Additionally, we screened about 400 participants in the community, conducted awareness activities and referred suspected cases for follow up in the hospital. Furthermore, we conducted workshop on awareness and prevention of diabetes for non-medical personnel, emphasizing the need of its prevention and timely management. Moreover, we added necessary infrastructure and audiovisual aids to our program which have been proven beneficial to the learning outcome of patient and family. All in all, the support from Nepalimed helped us work in preventive, awareness and educational activities of diabetes.

Ranjana Neupane, diabetes coordinator

Diabetes-screening in de buitenlucht.

Aftrekbaar en gunstige voorwaarden
Schenken aan ANBI zonder notariële akte

Nepalimed is een zogenoemde algemeen nut beogende instelling (ANBI). Voor schenkingen is daarom geen notariële akte vereist. In plaats daarvan vult u een schenkingsovereenkomst in die u downloadt van www.belastingdienst.nl.
Zo'n overeenkomst stuurt u ondertekend naar de stichting Nepalimed Holland. Wanneer u de schenking jaarlijks in de aangifte inkomstenbelasting opneemt, kunt u gedurende de looptijd van de overeenkomst het bedrag aftrekken van de belasting.

Adressenbestand updaten enorme klus

Verleden jaar is Nepalimed gestart met het opschonen van het adressenbestand. Sinds de oprichting in 1998 was het aantal relaties enorm gegroeid. Al die relaties staan in dat bestand, van de allertrouwste supporters tot mensen die eertijds of onlangs eenmalig in contact zijn geweest met de stichting. Mutaties (adres, telefoon, persoonlijke omstandigheden) worden lang niet altijd doorgegeven.

Nepalimed heeft geprobeerd zoveel mogelijk mensen te bereiken om de actuele gegevens boven tafel te krijgen. De eerste vraag was steeds: wilt u in het bestand blijven? Wie wilde, kon vervolgens per e-mail een enquête invullen. De eerste uitslagen zijn vermeld in de nieuwsbrief van 2016.

Vorig jaar hebben vrijwilligers de relaties op deze manier benaderd, zo veel mogelijk per telefoon. Vervolgens hebben mbo-leerlingen van een secretariaatsopleiding hier het afgelopen voorjaar hun best op gedaan. Deze opzet is helaas maar ten dele geslaagd. Er komt gewoonweg méér kijken bij zo'n actie dan je zou denken. Zodoende is nog steeds meer dan de helft van het bestand onontgonnen. Volgens de wet van het halfvolle glas kun je ook zeggen dat de helft wel 'gedaan' is.
Het bestuur beraadt zich over hoe hiermee verder te gaan.

Kleine moeite, GROOT plezier:
GEEF UW ACTUELE E-MAILADRES DOOR!
mail naar info@nepalimed.nl

medische hulp op het dak van de wereld

NepaliMed HOLLAND

Nepalimed financieel overzicht 2004 t/m 2016 in euro's

De jaarrekeningen zijn gecontroleerd door MMBA te Nijmegen.
Voor de werkzaamheden hieraan wordt door hen niets in rekening gebracht.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal laatste 13 jaar
Donaties, giften, schenkingen	135.888	63.872	63.724	74.416	77.654	110.896	122.281	104.512	81.768	102.506	40.832	138.299	156.832	1.273.480
Kosten fondsenwerving	9.755	11.459	2.134	23.956	12.144	7.854	6.949	7.718	2.027	4.183	4.163	3.236	3.788	99.366
Netto baten	126.133	52.413	61.590	50.460	65.510	103.042	115.332	96.794	79.741	98.323	36.669	135.063	153.044	1.174.114
Hulpverlening	47.233	18.000	38.627	50.914	29.363	45.168	74.139	78.147	175.604	85.797	183.014	162.888	147.391	1.136.285
Netto overschot	78.900	34.413	22.963	-454	36.147	57.874	41.193	18.647	-95.863	12.526	-146.345	-27.825	5.653	37.829
Resultaat beleggingen	10	0	-409	2.658	-7.229	4.435	14.157	10.836	11.620	3.122	10.876	3.317	9.895	63.288
Besteedbaar eindvermogen	170.830	205.243	227.797	230.001	258.919	321.228	376.578	406.061	321.818	337.466	201.997	177.489	193.037	193.037

Voor de hulpverlening in 2017 is de begroting als volgt:

1. Voor de urologie is € 5.000 ingeruimd.
2. Voor de huisartsengeneeskunde is € 5.000 ingeruimd.
3. Voor de microfinancegroepen wordt € 10.000 ingeruimd.
4. Voor vervolgdiabetesproject wordt € 5.000 ingeruimd.
5. Voor de Human Resource Training wordt zo nodig € 5.000 ingeruimd.
6. Voor de buitenpost Dorpu is in 2016 € 72.272,43 besteed aan medische apparatuur. Er is nog € 28.940 te besteden in 2017, in overleg voor een staffquarter.
7. Voor de buitenpost Salambhu wordt getracht eveneens voor medische apparatuur, via donaties, € 35,152,59 bij elkaar te krijgen.

Comité van Aanbeveling Nepalimed

Dries van Agt
oud-premier van Nederland (1977-1982)

René de Bos
directeur Snow Leopard Adventures, bedwinger Mount Everest

Herbert Dijkstra
oud-schaatser
tv-commentator schaatsen/wielrennen

Ewald Kist
oud-hockeyinternational
voormalig voorzitter raad van bestuur ING

Albert Mantingh
vrouwenarts, oud-voorzitter Nederlandse Vereniging Tropische Geneeskunde en Internationale Gezondheidszorg

Cas de Stoppelaar
Royal Nepalese Honorary Consul General to the Netherlands

Afscheid

Rudolf Spoor heeft zijn lidmaatschap voor het Comité van Aanbeveling opgezegd dit jaar. Nepalimed Holland wil hem bedanken, in het bijzonder voor zijn bijdrage aan de voorbereiding van de Nepalimed-film in 2014.

Voorstel strategisch ontwikkelplan voor verdere groei Dhulikhel Hospital

Opname op de kinderafdeling van het Dhulikhel Ziekenhuis voor zieke kinderen die niet in een van de buitenposten geholpen kunnen worden.

Van 14 t/m 16 augustus heeft Wilma de Groot van AMPC International Health Consultants (AMPC) een bezoek gebracht aan Dhulikhel. Wilma volgt Ann Wekesa op, die in de voorgaande jaren een haalbaarheidsonderzoek heeft verricht naar de zorg voor moeder en pasgeboren kind. Hierover berichtten we in de nieuwsbrief van 2016.

door Wilma de Groot

Het bezoek viel samen met dat van Nepalimed-voorzitter Ammy van Gooswilligen. Wederom was de ondersteuning van Ammy onmisbaar om de juiste personen te benaderen en afspraken met hen te plannen. Het onderzoek in 2016 resulteerde in acht facetten die nodig zijn om van Dhulikhel Hospital (DHos) een 'top-ziekenhuis' voor moeder- en kindzorg te maken.

Drie facetten hebben betrekking op de ziekenhuisinfrastructuur:

1. afbouwen van het Birthing Centre in DHos
2. opzetten van twee Maternity Waiting Homes waar vrouwen de bevalling veilig kunnen afwachten
3. uitbreiden van de services van vier strategisch gelegen buitenposten met apparatuur om pasgeboren baby's te kunnen behandelen en operatiekamers om keizersneden te kunnen doen.

Vijf facetten hebben betrekking op een algemene kwaliteitsverbetering:

4. elektronische patiëntendossiers
5. e-health voor communicatie tussen buitenposten en DHos
6. trainen van ziekenhuismanagers in strategisch en operationeel management
7. kwaliteitszorgsysteem met protocollen en workshops voor ziekenhuispersoneel
8. gezondheid- en hygiëne-bewustwordingssessies voor de bevolking in de dorpen.

In september 2016 heeft Ann de uitkomsten met het management van DHos besproken. Om de implementatie mogelijk te maken is er voor ieder item een eigen budget berekend en zijn de verschillende facetten gerangschikt naar prioriteit. Getracht is om in het afgelopen jaar financiering te vinden voor een of meer items via filantropische instellingen (zoals de Bill Gates Foundation) of bij Development Banks, maar dat verloopt moeizamer dan gedacht. Tijdens Anns onderzoek werd tevens duidelijk dat het ziekenhuis in de afgelopen jaren een goede naam heeft opgebouwd, wat resulteert in een steeds toenemende stroom van patiënten. Ook heeft het management van DHos de ambitie uitgesproken om nog meer specialistische zorg aan te bieden en het opleiden van artsen en ander (para-)medisch personeel uit te breiden. Om dit te verwezenlijken is het nodig dat deze groei op een verantwoorde manier gefaseerd plaatsvindt. Naast de financiering van de acht facetten is daarom tijdens het bezoek ook besproken dat het ziekenhuismanagement er goed aan zou doen een vernieuwd strategisch plan te ontwikkelen op basis van deze nieuwe fase en de huidige schaal van de organisatie. Training van het management is daarbij een belangrijk aspect, omdat een grotere organisatie om een andere managementaanpak vraagt.

Nepalimed zoekt

BESTUURSLID COMMUNICATIE/PR

Stichting Nepalimed Holland zoekt een nieuw bestuurslid. Speerpunten: communicatie en organisatie. In het bijzonder willen we ons netwerk met gelijkgezinde organisaties in Nederland versterken.

PROFIEL

- affiniteit met de doelstellingen van Nepalimed
- communicatieve en organisatorische kwaliteiten
- uitstekende beheersing van de Nederlandse taal
- bedreven in het onderhouden van (externe) contacten op diverse niveaus
- kennis en ervaring op het gebied van sociale media

De functie is onbetaald, maar levert veel op: grote verbeteringen in het leven van de mensen uit de regio Dhulikhel.

Is dit iets voor uzelf óf wellicht voor een familielid of kennis, laat het weten!

Reageren kan per e-mail (info@nepalimed.nl) of telefonisch (0522 441500).

Expositie Russische schilderijen in IJhorst

Begin juli werd door André Tempelaar, eigenaar van de Galerij IJhorst (Kerkweg 12) ten bate van de Stichting Nepalimed, een expositie van schilderijen uit Sint Petersburg gehouden.
Figuratieve kunst in prachtige warme kleuren, waar honderdtwintig bezoekers van hebben genoten. Dank aan André Tempelaar voor dit initiatief, dat wederom zorgde voor media-aandacht voor Nepalimed.

Wilt u ook iets doen?

Fiscaal vriendelijk schenken?
Nepalimed op een andere manier steunen?
Wit u meer weten?
Kijk op www.nepalimed.nl

medische hulp op het dak van de wereld
NepaliMed HOLLAND

BESTUUR
Ammy van Gooswilligen-Hoekstra voorzitter/secretaris
Fons Ypma waarnemend lid
Niels Boertje penningmeester
ADVISEUR
Anton Hodde chirurg

WWW.NEPALIMED.NL
Wilt u meer weten over Nepalimed?
Kijk dan eens op de website
www.nepalimed.nl
Vormgeving site:
Gert Loijenga (Ga Creatief, Meppel)

REDACTIEADRES
Commissieweg 2
7957 ND De Wijk
tel. 0522 441 500
e-mail: info@nepalimed.nl
bank: ING Meppel
rek.: IBAN NL59 INGB 0673 8097 49

COLOFON
Productie: Nepalimed Holland
Redactie en eindredactie: Johan Debbenhof
Vormgeving: Laurien Stam
Druk: Effekt Media, Meppel

Stichting Wilde Ganzen, giro 40000

WILDE GANZEN